

“Hem de reconèixer a la nostra gent gran tot el que van patir”

Entrevista a Pere Francesch Rom, periodista

Lali Sandiumenge

Periodista

Ramon Rom Castellví va desaparèixer el 1939, quan fugia cap a l'exili a França. El periodista Pere Francesch Rom, el seu besnét, intenta esbrinar què li va passar.

Busques el teu besavi. Com va començar tot?

El meu padrí es deia David Rom. Quan tenia 17 anys, el seu pare va desaparèixer. El meu besavi era pagès i membre del comitè antifeixista de Montbrió del Camp i el 1939 va haver de fugir de Catalunya. Però mentre el meu avi va viure, va evitar parlar de la guerra i mai no va voler buscar-lo. Som d'un poble, com tants d'altres, on hi havia hagut divisions i hi havia por de remoure les coses. Fa tres anys, vaig llegir el llibre de *La guerra civil i la repressió de 1939 a 62 pobles del Camp de Tarragona*, d'Albert Manent. Hi ha un moment en què esmenta el meu besavi: “Ramon Rom Castellví no tenia renom i va morir passant el Pirineu.” Vam comentar aleshores que voldríem saber la veritat del que li va passar. Seria la millor manera d'homenatjar el meu padrí, que va morir fa dos anys.

Què va significar per a la teva família certificar que el teu besavi havia mort?

D'alguna forma, crec que el meu padrí sempre havia sabut que el seu pare havia mort a l'exili a França, si no, ràpidament hauria donat senyals de vida. Per por de perdre les terres, mai no va preguntar.

N'has sabut alguna cosa més?

Només que va passar per la zona de Cercs i del pantà de la Baells i que va morir en algun lloc de la frontera, però tenim dubtes sobre quin costat. Sabem que el meu besavi va marxar amb la seva dona i els dos fills. A mig camí, van debatre la possibilitat que un dels fills tornés a Montbrió del Camp amb la mare i l'altre seguís amb ell a França. Van decidir que tots dos tornessin a Montbrió, perquè l'exili era molt arriscat. Si mires fotografies de l'època, i veus tota aquella manada de gent fugint, penses que un era ell.

Què has fet per localitzar-lo?

He entrevistat el meu avi patern, Josep Francesch, que té 94 anys, i parents i coneguts de Montbrió del Camp. He intentat documentar-me sobre l'època. Tot el que s'ha posat en marxa des del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, des de la Direcció General de la Memòria Democràtica, és positiu, perquè així la gent pot saber i tenir informació. Potser el meu besavi està enterrat en alguna fossa que es pugui dignificar. Qui sap si algun dia tenim sort i el trobem.

L'has inscrit al cens de persones desaparegudes?

Sí, i ara ho deixo en mans de la Generalitat, tot i que em segueixo documentant i llegint llibres d'història. El que em sembla interessant és com algú com jo, que tinc 27 anys, que he viscut en democràcia i no estic intoxicat pels fets concrets d'aquell moment, pot veure i entendre què va passar.

Què n'has après?

Des del PP s'ha parlat de la Llei de fosses com d'un intent de dividir. Jo crec que s'ha de posar un punt final a la Guerra Civil i la repressió franquista, o fins i tot a la republicana. La nostra gent gran s'està morint i als pocs que queden se'ls ha de reconèixer el que van patir. El meu padrí va perdre el seu pare quan era molt jove, i va haver de renunciar a tantes coses! Això m'acosta una mica al que va passar, tot i que no sabem què és deixar tota una vida o una família i marxar sense res. És difícil d'entendre des del sofà de casa, encetat ja el segle XXI.

